

Parashas Shoftim

Good Habits

“Avi, it’s time to get up. You don’t want to be late for *shacharis*.
“Okay, Imma. But *shacharis* begins in half an hour.”
“Avi, It’s always good to be early.”

Later that day. . .

“Avi, begin preparing to leave. We must catch the bus.”
“Yes, Imma. But the bus leaves in twenty minutes.”
“Avi, It’s always good to be early.”

That evening . . .

“Avi, it’s time to begin getting ready for bed.”
“Imma, bedtime is not for another fifteen minutes. You are always telling me to be early. Why?”
“Avi dear, being early has many advantages. A person who is early is relaxed, because he is not rushing to make his appointments. He does not forget things in the last-minute rush. He has time to collect his thoughts when he arrives. One who is early for prayers, prays better because his mind is settled. An early-bird can be more patient when things go wrong, because they will not make him miss his appointment. He improves the quality of whatever he does because he is more relaxed.”
“I never realized that, Imma.”
“I’m trying to help you develop a good habit, Avi. It will help you the rest of your life.”

“Thank you, Imma. You always help me. We learned about developing good habits yesterday in our parashas *hahavua* class.”
“That is so interesting, Avi.”
“Where does the parasha mention good habits?”
“The very first mitzvah, Imma. ‘Judges and officers make for yourselves in all of your gates’ (Devarim 16:18). The *Sefer HaChinuch* explains that the judges and officers enforced the Torah laws, making sure the people always did the right thing. They developed good habits. Habit becomes a person’s ‘second nature’. He learns to naturally do only good. This leads to following Torah laws out of love of Hashem, and not fear of officers.”
“Fascinating, Avi. Abba told me that an *Odum Gadol* (Torah Giant) once said that things that his parents were strict about in his childhood were now easy for him. On the other hand, things that they did not stress were still a struggle for him to this very day. That is the power of habit.”

*Kinderlach . . .
Now is the time to develop good habits. Punctuality, patience, happiness, good learning habits, politeness, good eating habits, and respect are all a matter of habit. Second nature comes easier when you are young. Work on these things now. Also, thank Abba and Imma when they help you shape your habits. They are giving you a gift for life.*

Your Rebbe, Your Torah, Your Life

“Welcome home Abba!”
“Thank you everyone. It’s great to be back.”
“How did your trip go?”
“Not so good. It was very crowded the entire way. There were hundreds of people traveling to Kadesh looking for housing and jobs there.”
“Did you find anything for us?”
“Yes, I found a nice home in a good neighborhood.”
“How about *parnassa* (livelihood)? Will we be able to support ourselves over there?”
“We have possibilities. Hashem will help us.”
“Abba, why do we have to go to Kadesh? I like it here in our hometown. Our friends and family live here. We have good neighbors and a good school. I don’t want to move.”
“I understand, Tzviika. However, many of our neighbors will be moving to Kadesh also. All of my *chaverim* (friends) from the Yeshiva will be going there. We must move because we no longer have a life here in this town.”
“Why not? What is going on Abba?”
“No so long ago, a terrible thing happened to our Rosh Yeshiva. He was climbing up a ladder, and he accidentally slipped and fell.”
“Oy vey. Was he hurt?”
“The Rosh Yeshiva only had minor injuries. However, he fell onto another man and killed him.”
“Oy va voy!”
“That’s right. The Rosh Yeshiva must now flee to Kadesh - the closest *Ir Miklat* (refuge city), and live there until either he or the Kohen Gadol dies. That is the *Halacha*.”
“Kadesh? Aren’t we going to Kadesh?”
“The entire Yeshiva is going to Kadesh, *kinderlach*. Over 1000 men women and children are resettling there, along with the Rosh Yeshiva.”
“Why, Abba?”
“Look here in the parasha, *kinderlach*. ‘This is the matter of the murderer who shall flee there and live’ (Devarim 19:4). Our sages explain that if a *Rebbe* (teacher) goes to *Ir Miklat* his students must join him. (Gemora Makkos 10a)”
“Why?”
“This Gemora (Taanis 7a) relates that a Rebbe learns the most from his students. If a Rebbe goes to *Ir Miklat* without his students, he is cut off from his main source of learning. A wise man who seeks wisdom and cannot attain it is considered dead (Rambam – Rotzeach 7:1). The murderer is fleeing to the *Ir Miklat* in order to live, as the verse states, ‘the murderer who shall flee there and live’. We are the *talmidim* (students) of our Rosh Yeshiva. Without us, his main source of wisdom, he cannot live! He is considered dead! Therefore, the entire Yeshiva along with their families is going to Kadesh, to give our Rosh Yeshiva life.”
“Wow, Abba. I never realized how im-

portant a Rebbe is.”
“A Rebbe and a talmid teach each other Torah. Learning Torah is our life! As the verse states, ‘For it (the Torah) is your life’ (Devarim 30:20). There is no life without Torah. We are going to Kadesh, the *Ir Miklat*, to live!”

*Kinderlach . . .
Is there anyone who does not want life? Long life? A good life? What is the source of our life? The Torah. Who teaches us Torah? Our Rebbe. Listen to what he says. Study it. Know it. He is your link in the chain of Torah from Har Sinai. He is your source of life.*

The First

“Yes, young man. May I help you?”
“Yes sir. I’d like to pay for these items.”
“With pleasure, young man.”
The store owner begins ringing up the items on his cash register. The young man notices something unusual on the wall behind the register. He looks closer. It is a framed receipt for a tzedaka donation.
“Excuse me sir, may I ask you something?”
“Go ahead young man.”
“Why did you frame that *tzedaka* receipt and hang it on the wall?”
“That donation, young man, was from the first dollar that I ever made. I dreamed for years about opening this store. I scrimped and saved and borrowed until I could finally go into business. I bought this store building, but it was a mess. I renovated, painted the walls and set up the shelves with my own two hands. Finally it was finished. I ordered the merchandise and stocked the shelves. I opened the doors and the first customer walked in. He bought a pair of socks for a dollar and paid for them. After all of my hard work, that first dollar meant so much to me. Hashem had blessed me with my own store. I returned that dollar to Him by giving it to charity.”
“The first of your grain, wine, and oil and the first of the shearing of your flock you shall give to Him (Devarim 18:4)”. The *Sefer HaChinuch* explains that it is fitting to remember the One Who blessed us with prosperity. A person works hard sowing and reaping his crops. When he sees the fruits of his labor, he wants to enjoy them. Remember Hashem first, before you take for yourself.

*Kinderlach . . .
We all work hard. If we are zoche (meritorious), Hashem blesses us with success. That is the time to remember Him. Did you get a gift for your birthday? Before you spend anything, take some and give it to tzedaka. Did you earn some money babysitting? Don’t forget about the poor people. Did you win a prize? Give something to those who learn Torah. They are supporting you. You can support them. At all times of blessing and success, remember that Hashem blessed you with this prosperity. Return the first to Him.*

הגדרת לבנר

פרשת שופטים

הרגלים טובים

"מוישי, הגיע הזמן לקום. אינך רוצה לאחר לתפילת שחרית."
"בסדר, אמא. אבל תפילת שחרית מתחילה רק בעוד חצי שעה."
"מוישי, תמיד טוב להקדים."

מאוחר יותר באותו יום...

"מוישי, תתחיל להתכונן. עלינו להגיע לאוטובוס."
"כן, אמא. אך האוטובוס יוצא רק בעוד עשרים דקות."
"מוישי, תמיד טוב להקדים."

ובאותו ערב...

"מוישי, הגיע הזמן להתכונן ללכת לישון."
"אמא, אני צריך ללכת לישון רק בעוד רבע שעה. את תמיד אומרת לי להקדים. למה?"

"מוישי, יקירי, יש הרבה יתרונות בהקדמה. מי שמקדים לכל דבר הוא נינוח יותר, כי אין הוא צריך לעשות דברים בהחלטה. הוא אינו מגיע למצב שבו הוא שוכח דברים בריצה-של-הרגע-האחרון. יש לו זמן לארגן את מחשבותיו לאחר מגיע ליעדו. מי שמקדים להגיע לתפילה, מתפלל טוב יותר, מפני שדעתו מיושבת. לאדם שנוהג להקדים יש סבלנות רבה יותר כשיש תקלה, כי התקלה לא תגרום לו לאחר. איכות עבודתו, בכל מה שיעשה, היא טובה יותר, כי הוא רגוע יותר."

"לא חשבת על כך, אמא."
"מוישי, אני מנסה לעזור לך לסגל לעצמך הרגלים טובים, שיעזרו לך בכל ימי חייך."
"תודה לך, אמא. את תמיד עוזרת לי. אתמול באמת למדנו בשיעור פרשת שבוע על פיתוח הרגלים טובים."
"מעניין מאוד, מושי."

"את יודעת איפה בפרשה מוזכרים הרגלים טובים, אמא? התשובה היא: כבר במצוה הראשונה. 'שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך' (דברים ט"ז, י"ח). ספר החינוך מסביר שהשופטים והשופטים משגיחים על העם שיקיימו את מצוות התורה. בכך העם מתרגל לעשות את הטוב, והוא נעשה לו כטבע, עד שהוא עושה רק טוב. ומתוך כך הוא לומד לעבוד את ה' מאהבה, ולא רק מפחד מפני השופטים."
"ממש מרתק, מושי. אבא סיפר לי פעם שאדם גדול אחד אמר שדברים שהוריו הקפידו איתו עליהם בילדותו - קלים לו לקיים היום. אבל את הדברים שלא הקפידו כל כך עליהם הוא עדיין נאבק לקיים, עד היום הזה - כה חזק הוא ההרגל."

ילדים יקרים...

עכשיו הזמן לפתח הרגלים טובים: דייקנות, סבלנות, שמחה, הרגלי לימוד טובים, נימוסים טובים, נימוסי אכילה וכבוד - כולם הם עניין של הרגל. קל יותר לסגל טבע שני בצעירותנו. עבדו על כל הדברים האלה כעת. וכן - תנו תודה לאבא ולאמא כאשר הם עוזרים לכם בפיתוח הרגלים טובים. הם נותנים לכם בכך מתנה לכל החיים.

רבינו, תורתנו, חיינו

"ברוך הבא, אבא!"

"תודה לכם. טוב להיות בבית."

"איך היתה הנסיעה?"

"לא כל כך טובה. הדרך היתה עמוסה בנוסעים. מאות אנשים נסעו לקדש, לחפש אחר דיור ועבודה שם."
"מצאת לנו מקום לגור?"

"כן. מצאתי בית נאה בשכונה טובה."

"ומה עם פרנסה? האם נוכל לקיים את עצמנו שם?"

"יש כמה אפשרויות. ה' יעזור."

"אבא, מדוע אנו חייבים לעבור לקדש? אני אוהב את החיים כאן בעיירה שלנו. כל החברים והמשפחה נמצאים כאן. יש לנו שכנים טובים ובית ספר טוב. אינני רוצה לעבור דירה."

"אני מבין אותך, צביקה. אך רבים מהשכנים שלנו גם עוברים לקדש. כל החברים שלי מהישיבה עוברים לשם. עלינו לעבור לשם, כי כבר אין לנו חיים כאן בעיירה הזאת."
"מדוע? מה קרה, אבא?"

"לפני זמן קצר קרה דבר נורא לראש הישיבה שלנו. הוא ניפס על סולם, מעד ונפל ממנו."

"אוי ואבוי. האם הוא נפגע?"

"ראש הישיבה סבל רק מפגיעה קלה. אך הוא נפל על אדם אחר והרג אותו."

"אוי ואבוי!!!"

"נכון. ראש הישיבה חייב לברוח כעת לקדש - עיר המקלט הקרובה ביותר - ולגור שם עד מותו או עד מות הכהן הגדול. זוהי ההלכה."

"קדש? הרי לשם אנחנו עוברים!"

"כל הישיבה עוברת לקדש. יותר מאלף גברים, נשים וילדים מעתיקים את מקומם לשם, יחד עם ראש הישיבה."

"מדוע, אבא?"

"הבט פה בפרשת השבוע. 'וזה דבר הרוצח אשר ינוס שמה וחי' (דברים י"ט, ד). 'חז"ל מבארים שאם הרב גולה לעיר מקלט, גם תלמידיו חייבים להצטרף אליו שם (גמרא מכות דף י' ע"א)."
"מדוע, אבא?"

"בגמרא (תענית דף ז' ע"א) נאמר שהרב לומד מתלמידיו יותר ממה שהוא לומד מכל אדם אחר. אם הרב גולה לעיר מקלט בלי תלמידיו, הוא מתנתק ממקור הלימוד העיקרי שלו. וחיינו של מבקש חכמה שאינו יכול ללמוד, הרי חשובים כמיתה.* הרוצח בורח לעיר המקלט כדי לחיות, כדברי הפסוק 'אשר ינוס שמה וחי'. אנו התלמידים של ראש הישיבה. בלעדיו, מקור החכמה העיקרי שלו, הוא אינו יכול לחיות! הוא נחשב למת! ולפיכך, כל הישיבה, וכל משפחות התלמידים, עוברים לקדש, לתת לראש הישיבה חיים. 'מעולם לא ידעתי עד כמה הרב חשוב."

"הרב ותלמידו מלמדים זה את זה תורה. ולימוד התורה הוא חיינו - כמו שנאמר בפסוק, 'כי הוא (לימוד התורה) חייה' (דברים ל', כ). אין חיים בלי תורה. אנו נוסעים לקדש, לעיר המקלט, כדי לחיות!"

ילדים יקרים...

האם יש מישהו שאינו רוצה חיים? חיים ארוכים? חיים טובים? מהו מקור החיים שלנו? התורה. מי מלמד אותנו תורה? הרב שלנו. הקשיבו לדבריו. לימדו אותם. דעו אותם. הרב הוא החוליה שלנו בשלשלת התורה שראשיתה בהר סיני. הוא מקור חיותנו.

* רמב"ם, היד החזקה, הלכות רוצח פרק ז' הלכה א'. ראה או יהל להסבר העניין.

הראשית

"כן, אישי הצעיר. אפשר לעזור לך?"

"כן, אדוני. אני רוצה לשלם עבור הדברים האלה."

"בוודאי."

בעל החנות מתחיל לרשום את המצרכים בקופה. הבחור שם לב שמשהו מוזר תלוי על הקור שמאחורי הקופה. הוא בוחן אותו מקרוב: זוהי קבלה עבור תרומה לצדקה, ממוסגרת.

"סליחה, אדוני, אפשר לשאול אותך משהו?"

"בבקשה."

"מדוע מסגרת את הקבלה למתן צדקה ותלית אותה על הקיר?"
"התרומה הזאת, אישי הצעיר, היתה מעשרת השקלים הראשונים שהרווחתי. שנים חלמתי לפתוח את החנות הזאת. הסכתי ולויתתי עד שלבסוף יכולתי לפתוח את העסק. קניתי את המבנה, אך הוא היה זקוק לשיפוץ רבים. שיפצתי אותו, צבעתי את הקירות והרכבתי את המדפים - הכל בשתי ידי. כשסוף-סוף סיימתי את המלאכה, הזמנתי את הסחורה וסידרתי אותה על המדפים. פתחתי את החנות והלקוח הראשון נכנס. הוא קנה זוג גרביים תמורת 10 שקלים. לאחר כל ההשתדלות שלי, עשרת השקלים האלה היו יקרים לי מאוד. ה' בירך אותי ונתן לי חנות משלי. החזרת לי את עשרת השקלים - תרמתי אותם לצדקה."

"ראשית דגנך, תירושך ויצהרך וראשית גז צאנך תתן לו" (דברים י"ח, ד). בעל ספר החינוך מסביר שראוי לזכור את הקב"ה, שבירך אותנו בפרנסה טובה. האדם עמל בזריעה וקצירה. כשהוא רואה את פירות עמלו, הוא רוצה להנות מהם. אך יש לזכור קודם את ה', לפני שלוקחים מהפירות לשימוש האישי.

ילדים יקרים...

כולנו עובדים קשה. אם אנו זוכים לכך, ה' מברך אותנו בהצלחה. זה הזמן לזכור אותו. האם קיבלתם מתנה ליום ההולדת? לפני שאתם מוציאים את הכסף, תנו חלק ממנו לצדקה. האם הרווחתם כסף בעבודות שמרטפות? אל תשכחו את העניים. האם זכיתם בפרס? תנו חלק ממנו ללומדי התורה. הם התומכים בכם, ואותם יכולים לתמוך בהם. בכל זמן של ברכה והצלחה, זכרו שה' הוא שבירך אתכם בשפע זה. החזירו לו הראשית מהיבול.